

werden toch, na veel schrijvens en wrijvens en spreken, onherroepelijk naar de prullemant verwezen.

Aan zulk een wijze van tracteeren wilde ik mijn gewetenszaak niet bloot stellen, hoeveel persoonlijk liefs mij in dien weg misschien ook ware ten deel gevallen.

„De publieke zaak moet ook publiek behandeld worden”, die gulden les van den publicist bij uitnemendheid, DR. A. KUYPER, achtte ik ditmaal vóór alles ter harte te moeten nemen.

Hooggeleerde Heer en Broeder! mijn hartewensch en goede hope is dat ook deze mijn anticritiek geen nadeelige beroering wekke in de gelederen van onze Calvinisten.

Vlug- en strijdschriften waren van de dagen van DORDT en MILTON aan niet zeldzame verschijnselen onder hen. Voor de geestelijke vrijheid van het woord, ook onder de broeders, waren de oude Puriteinen nimmer bevreesd.

„Het hart van ons volk — zoo schreeft Ge zelf eens zoo treffend juist ¹⁾—, en ik meen het te kennen, was nooit bij de achterhoede, maar steeds bij den vaandrig, die vooruittoog in den strijd voor vrijheid, volksontwikkeling en recht.”

Uw eigen levensloop heeft deze uitspraak bevestigd.

Zóó zijt Gij „Veldheer” geworden, en God geve dat Ge het nog lange jaren blijft!

En zóó wil ik vaandrig blijven, mits met eere en in vrijheid, zoodat ik voor vrijheid en recht mag blijven getuigen in onze gelederen, naar de uitspraak mijner conscientie.

Onthoud Uw zegel, aan de z. g. „Censuur” van lieden, met „politieke voelhorens” à la de *N. Haagsche Courant*.

Wat ik haar schreef (maar door haar geweigerd werd) zij hier gedeeltelijk herhaald: „Deze ontzaggelijke oorlogstijd, (zoo was o. m. mijn wederwoord tot haar), waarin ons de zegen wordt geschonken, dat de fundamenten van menig levens- en partij-gebouw weer eens bloot komen door de wieling der gebeurtenissen van den dag, heeft ten slotte ook in onze antirevolutionaire gelederen het „herzie u zelven” in sommiger harten doen weergalmen. Dien zegen moogt Gij, *N. Haagsche Courant*, niet, zij 't ook onbewust, pogen ijdel te maken voor onze antirevoluti-

¹⁾ Het Calvinisme, oorsprong enz., pag. 13.